

AMALFI

In het midden van de meest spectaculaire kuststrook van Italië – die daarom trouwens de ‘Amalfitaanse’ kust wordt genoemd en waar nog andere toeristische toppers liggen als Positano en Ravello – ligt het kleine stadje Amalfi. Het telt tegenwoordig nog geen 7.000 inwoners (die grotendeels van het toerisme leven) en het laat zich dan ook niet aanzien dat het ooit één van de oude zeevaartrivalen van Pisa en Genua is geweest (in een tijd toen er van Venetië nog geen sprake was). Maar het ‘collectieve’ Italiaanse geheugen herinnert zich dat wel nog: als er een historische regatta's

GESCHIEDENIS:

In tegenstelling tot de meeste andere belangrijke plaatsen langs de zuidelijke Tyrrheense kust is Amalfi niet Grieks van origine. Ergens in de Romeinse keizertijd (de schattingen variëren van de 2de tot de 4de E.) is het plaatsje gesticht, en pas in de 8ste E. duikt de naam in officiële documenten op. Van de opbrengst van de grond konden de ‘Amalfitani’ echt niet leven en zij zochten hun heil dan ook op zee. Ondanks een formele afhankelijkheid van de keizer van Constantinopel bereikte de stad al snel een feitelijke zelfstandigheid onder de vorm van een republiek (met een ‘doge’ aan het hoofd), en werd ze vanaf de 9de E. een serieuze concurrent voor die andere zeevaartsteden Pisa en Genua. Haar hoogtepunt lag in de 11de E. De stad was rijk en dichtbevolkt en onderhield een bijzonder actieve en lucratieve trafiek met het

BEZOEK:

Amalfi bezoek je in de eerste plaats voor de ‘ambiente’, de uitzonderlijk attractieve omgeving van het kleine stadje. Maar als je er dan toch bent zou het zonde zijn om de enkele échte bezienswaardigheden te negeren! Het zijn er trouwens maar enkele!

Een eerste zijn de resten van het oude **Arsenaal**. Op het plein aan de zee, achter het monument voor Flavio Gioia (die het kompas zou hebben uitgevonden) zie je achter de ramen van twee spitsbogige arcaden evenveel grote schepen met spitsbooggewelven, die op 10 pilasters rusten (12 andere zijn door de zee verwoest). Er werden hier schepen gebouwd tot 112 – 116 roeiers, de grootste die toen op de Middellandse Zee rondvoeren.

Je komt verder als vanzelf op de Piazza Duomo, het centrum van het stadje, met in het midden de barokke fontein van S. Andrea (1760). Het hele plein wordt gedomineerd door de **Dom**, gelegen hoog boven een steile trap. Deze kerk dateert oorspronkelijk uit de 9de E., maar is in de loop van de tijden zodanig vaak herbouwd, dat van de oude

worden georganiseerd, dan behoort Amalfi er steevast bij!

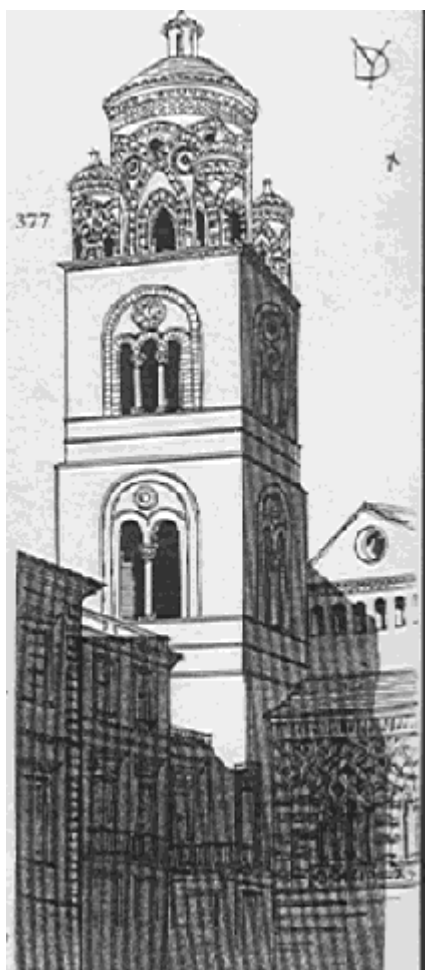
Ook al is die kuststrook van Sorrento tot Salerno nauwelijks 60 km. lang, je doet er al snel een drietal uren over! Het is dan ook één lang balkon hoog boven de zee, waar je niet uitgekeken raakt op de telkens wisselende vergezichten en bijzonder pittoresk gelegen dorpjes, en waar de kleine terrassen die beschikbaar waren aangeplant zijn met in hoofdzaak citroenbomen (een basisgrondstof voor de ‘limoncello’!).

Oosten. Zij had zowat overal vestingen, van Constantinopel over Cyprus tot het Heilig Land.

Vanaf de 12de E. liep het mis: interne onenigheden, het gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden in de eigen zone en de totale afwezigheid van enig hinterland gaven aan de ‘Pisani’ de gelegenheid om de oude rivaal tussen 1135 en 1137 tweemaal te plunderen en definitief uit te schakelen. Nog even overleefde de naam van de stad haar feitelijk belang (en bezorgde haar o.a. in 1208 nog de relieken van de H. Andreas), maar vanaf de 13de E. werd ze nog enkele keren in erfenissen en huwelijkscadeaus van adellijke families opgenomen, tot ze uiteindelijk ook daarvoor niet belangrijk genoeg meer was. Het is pas door het toerisme van de 20ste E. dat de stad (en de hele zone trouwens) ‘herontdekt’ werd en dat er redenen van inkomen en bestaan aan de bevolking gegeven zijn.

constructie nauwelijks nog iets bewaard is. Bij de laatste herstellingen is er toch geprobeerd om alsnog het oude uitzicht terug op te roepen: dit is het geval voor de levendige en kleurrijke gevel, die tussen 1875 en 1894 volledig herbouwd werd, nadat de oude gevel ingestort was. Vooral het mozaïek op de tympanon (Christus tussen de symbolen van de Evangelisten en de aardse machthebbers) springt daarbij in het oog. Het enige volledige overblijfsel van de oorspronkelijke constructie is de klokkentoren, links van de gevel, die tussen 1180 en 1276 is gebouwd. Er is een arabische invloed merkbaar in de torentjes en de in mekaar gevlochten bogen.

Vóór de kerk zie je een gotisch atrium, met zwarte en witte marmerstroken en door een rij zuilen in 2 schepen verdeeld. Je staat dan zó voor het hoofdportaal, waarin een prachtige **bronzen poort** hangt, die rond 1.050 in Constantinopel gegoten is, en waarop je de afbeeldingen van Christus, Maria en H. Andreas en Petrus ziet. Van het zilverinlegwerk zijn maar enkele sporen bewaard.

Het interieur (een driebeukig Latijns kruis) is, zoals zo vaak in Italië, in de 18de E. volledig in barokke vormen herbouwd. Van de oude kerk zijn er maar enkele elementen bewaard: in de 7de pilaster (zowel rechts als links) zie je hoe antieke zuilen herbruikt zijn en naast het hoofdaltaar staan 2 met mozaïeken versierde 'ambones' (lezenaars) uit de 12de – 13de E.

Vanuit de rechterzijbeuk kan je naar de **crypte**, die halverwege de 13de E. gebouwd is om de relieken van de H. Andreas onder te brengen. Ook hier heeft de barok toegeslagen in de marmerbekleding van de wanden en het met fresco's beschilderde stucwerk tegen het plafond. Het grote bronzen beeld van de H. Andreas is een geschenk van de Spaanse koning Filips III.

De voor velen mooiste bezienswaardigheid van Amalfi is het kleine **Chiostro del Paradiso**, links naast de kerk: je kan er vanuit het atrium van de kerk direct naar toe. De Moorse invloed, die je in

een aantal details ook elders in Amalfi kan aantreffen, is hier het sterkst. Een invloed die overigens niet enkel afkomstig is vanuit directe contacten met de arabische wereld, maar ook van de geleidelijke overheersing door het 'Normandische' Sicilië. Deze 'kloostertuin' is nooit verbonden geweest met een klooster en heeft zijn benaming dan ook van de uiterlijke overeenkomst van deze binnenkoer met een 'klassieke' chiostro: een door 4 portieken (met erg scherpe en 'in mekaar gevlochten' bogen op dubbelzuiltjes) omgeven binnentuin met palmbomen. Hij is in de tweede helft van de 13de E. door een plaatselijke aartsbisschop gebouwd als begraafplaats voor beroemde en verdienstelijke burgers. Onder die porticus wordt Romeins en middeleeuws steenmateriaal bewaard. De bijzondere fascinatie van deze plek gaat uit van de rust die je opdoet in de haast exotische combinatie van arabiserend bouwwerk en subtropische palmbomen.